

ሓምላይ ምንቅስቃስ ኤርትራ
ንማሕበራዊ ዕርቅን፣ ፍትሕን፣ ንምዕቃብ ከባቢን
حركة الخضراء
من أجل السلم الأهلي، العدالة والحفاظ على البيئة
Eritrean Green movement
For Social Reconciliation, Justice
and Ecological wisdom

መስከረም፣ ወርሒ ፍቅሪ፣ ወርሒ ተስፋ፣ ወርሒ እምነት፣ ኢያዳ።

ሓርበኛ እድርሲ ዓዋቱ፣ ምስ ሓርበኛታት ደቂ ሃገሩ፣ ፍቅሪ፣ ተስፋ፣ እምነት፣ እንተዘይነብርም፣ ብ1961ዓም ብረታዊ ቻልሲ ኣይምጀመሩን። እቲ ዝነበሮም ፍቅርን ተስፋን እምነትን፣ ምሕያሉ፣ ምስ እቲ ኹሉ ኣፋጢጡ ዝነበረ ጸልኢኦም፣ ኸኣ ክጸሓፍን ክዝንቶን ዘይክእል ምስጢር እዩ። ህዝብናውን እቲ ከቢድ ዕማም ሰላሳ ዓመት ዝወሰደልና፣ ዓለም ብዓለማ ክጠልመና፣ ፍቅርን ተስፋን እምነትን እንተዘይነብረና ኣይምቐጸልናዮን። ናይ ዳዊትን ጎልያትን ኩናት፣ ንድሕሪት ቁልሕ ኢልካ ክትሓስቦ ምስ ትጅምር፣ ናይ ህዝብና ጽንዓትን ሓርበኝነትን ፍቅርን ተስፋን እምነትን ኣብ ታሪኽ ዓለም ካብቶም ዓበይቲ ቅያታት ኢዩ። ትማሊ ሎሚ እንተዝኸውን እንታይ ምገባርና? ሳላኦም፣ እዚ ናይ ሎሚ ንሕና ኮና። ኣምላኽ ዝሓዘ ኣብ ድላዩ ይበጽሕ ሕጂውን ከምትማሊ ፍቅርናን ተስፋናን እምነትናን ንኣድሶ። ተጠሊምና፣ ኢልና ናብርነት ርእሰና ኣይነድንን። ታሪኽ ናይ ጠለምቲ ብቻኤል ኢዩ ጀሚሩ፣ ፋሺሽታ ኣቶ ኢሳያስ ኸኣ ኣብ መሬትና ናይ መጠርሽታ ጠላም ክኸውን ኢዩ።

ብዛዕባ ፍቅሪ ብዙሓት ጽሑፎም፣ ብፍላይ ጋዜጣ ሓንቲ ኤርትራውን ኣብቲ ናይ ኣርባዓታት፣ ብሰንኪ ፍቅሪ ዝጎደሎ ፖሎቲካና ኣምራራ ጸሓፋ ኢያ። ከምዚ ድማ ኢላ “ፍቅሪ፣ “ፍቅሪ ኣይትጅሃርን!። ፍቅሪ ኣይትንፋሕን!። ፍቅሪ ኣይተስተናዕቅን!። ፍቅሪ ኣይትሓምን!። ፍቅሪ ኣይትቐንእን!። ፍቅሪ ትሕቲ ኢያ፣ ዓቃል ኢያ፣ ለዋህ ኢያ!” ካብ ገጽ 95 መጽሓፍ ምሩጸት ዓንቀጻት ኣቶ ወልደኣብ። ሎሚ ኸኣ ንሕና ሓምላይ ብዛዕባ ፍቅሪ፣ ከምዚ ክንብል ምኽኣልና፣ ፍቅሪ፣ ኣይትጠልም፣ ኣይትስበዕን፣ ፍቅሪ ዕርቅን ፍትሕን ኢያ። ፍቅሪ ኣብ መዓመቕይ ልቢ ሰፊራ፣ ብሕልናና ኣቢላ ኢያ ብትሕትና ትዛረብ። ብጸምን ብትዕግስትን ብቻልስን ጥራይ ድማ ኢያ ትርከብ። ጽልኢ ግን ኣብ መንገዲ ወዲቓ ትርከብ ፈኳስ ኢያ፣ ከም ሕማም ንፍዮ ድማ ኣብ ዝባን ኩሉ ሰብ ትዝራእ። ምንጪ ጽልኢ ፋሺዝም ኢዩ።

ፍቅሪ፣ ትነግስ፣ ሰብ ብጸምን ብጸሎትን ብስነሰርዓትን ብሕግን ክመላለስ ምስ ዝጅምር፣ ንብጻዩ ድማ ከም ርእሱ ምስ ዝፈቱ ኢያ። ኣቦታትና ንፍቅሪ ካብ ክልተ ሰብ ሓዳር ይጅምርዎ፣ ብሕግታት እንዳባ ኣውሒሶም ይሕልዉዎ ነይሮም። “ቆልዓ ብንኡሱ ቆርበት ብርሐሱ ኢሎም” ቐሽን ሸኽን ንልቢ ህጻን ፍቅሪ ክተክሉሉ ለይትን መዓልትን ይጽዕሩ። ንዘመናት ኣብ ሕብርተሰብና ዓንቢባ ዝነበረት ፍቅሪ እንበኣር ብቻልሲ ብሄራትናን፣ ሃይማኖታትናን፣ ኣውራጃታትናን፣ ኢያ። ከይንትብንቐስ መዓልታዊ ሓለዋ ንግበረላ። ሳልኣ ኢና፣ ኣስላማይ ኪስታናይ፣ ሓማሴናይ ኣኮሎንዝታይ፣ ብሌናይ ሳሆታይ..ወዘተ ከይተበሃላ ብሰላም ኣብ ዓዓዱን መሬቱን ብኸብርን ብሰላምን ዝነበር ዝነበረ። ድሕሪ ኣርባዓታት ግን ፖሎቲካና ንባህልና ዘሪግዎ። ባህሊ ኤውሮጳውያን ዓብሊልዎ። ጸጋምን የማንን ፍልስፍናታቶም ብዝተፈላለዩ መገድታት ኣብ ማከልና ሰሊኹም። እቲ ናይ ኤውሮጳ ናይ ደርብታት ታሪኽ፣ ምስ ናይ ሃገርና ባህላዊ ፖሎቲካ ንዘይራኽብ ብሓይሊ ክነታእታትዎ ፈቲና። ነዚ ዘስተብሃሉ ዓበይቲ ሃገርና ኣብ ገጠራትን ከተማታትን ዝነበሩ ዝነበሩ፣ “ግደፉ” እናበሉና ክንሰምዓም ኣይክኣልናን። ኣብ ባህሊ ኤውሮጳ ኸኣ ተጎዛዚና ኣቲና። ዝገደደ ናይ የማን ፍልስፍና ኣብ ንሕዘሉ እቶም ጸጋማውያን መንግስታትን ፓርቲታትን ይተናኸላና፣ ጸጋም ፍልስፍና ምስ ንሕዝ ኸኣ የማናውያን ክተናኸሉና ዘመን ሓለፉ። ኹናት ሓድሕድ፣ ናይ ሰማንያ ዓቢ ኣብነት ኢዩ። ዓለምናውን ኣብ ብሰንኪ እዚ ፍልስፍናታት ኣብ ቐልውላው ትርከብ።

ፖሎቲካዊ ባህሊ ኣቦታትና ግን ንሰብ ቅድሚ ጥቅሚ፣ ዝሰርዕ ኢዩ ዝነበረ። ንኣቦታትና ብፍቅርን ብሰላምን ንኸነበሩ ዝሓዘም ሲቪካዊ ትካላትና፣ ስድራን፣ ዓድን፣ ኣውራጃን፣ ብሄርን፣ እምነትን፣ ኢዮም። ኣብ ግዜ ሰውራ ነዚ ትካላት ብመንእሰያት ከም ዝጽልኡ ገርናዮም፣ ንግለ ድማ ብሓይሊ ጸልጺልናዮም፣ ሎሚ ኸኣ ፋሺሽታዊ ስርዓት ኣቶ ኢሳያስ ካብ ሱሩ ይብንቁሶም ኣሎ። ኣብ ክንዲ ባህልና ድማ ንባህሊ ወጻኢ ነምልኽን ንግዛእን ኮና ኣሎና። ባህሊ ፋሺዝም ኣብ ሃገርና ቦታ ዘይነበሮ ሎሚ ንቆልዓ ከም ጸባ ኣዲኡ ይዕደሎ ኣሎ። ሳዋን ኩናትን በዚ ሕማቕ ባህልታት ንመንእሰያትና ንምምልማል ብመደብ ዝግበር ኢዩ። ህዝብና በዚ ሓዘዎ ዘሎ መንገዲ ቃልስን ፍልስፍናን ንዘመናት ካብዚ ባርነት ክላቕቕ ኣይኮነን። መንገብንብን ዘይብላ ዑፍ

አይትበርርን አያ። ሲቪካዊ ትካላት ዘይብሉ ህዝቢ ድማ ነጻ ክወጽእ ዘይሕለም ኢዩ። “ማይ ንዓቕብ” ከም ዝበሃል ግን ነዚ ትካላት ዝጣበቅን ዝቻለሰን ኣድሓርሓሪ ነዚ ዘፍርሰን ዝጸርፍን ድማ ገስጋሲ ኮይኑ ኣሎ። በዚ ትካላትና እንተተዛረብናንን ንጠርነፍ እንተበልናንን ንሓድነትና ነበላሹ፣ ኣብ ማእከል ህዝብና ድማ ጽልኢ ንኣጉድ ዝመስሎም ብዙሓት ኢዮም። ክንደይ ከ ይዕቡዉ። ኣብ ታሪኽና፣ ህዝብና ብኣውራጃ፣ ብሃይማኖት ብብሄር ተሰሪዑ ክነብር ከሎ ተጻሊኡስ ተዋጊኡዶ ይፈልጥ እዩ? እቶም ካብ ኣርባዓ ዓመት ንላዕሊ ሚእንቲ ህዝቦም ኣብ ሰውራ ኤርትራ ከርተት ዝበሉ፣ ሙሁራት ኣብ ስደት ዝኣረጉ፣ ጽልኢ፣ ኣብ ማእከልና ብኸመይ ትውለድን ትዓብን? ኢሎም ክደልዩን፣ ክሓስቡን፣ ፍታሕ ከምጽኡን፣ ዘይምህቓም ብዙሕ የሕዝና። ኣፍሪቓ ነቲ ብመግዛእትታትን ብጽልዋን ፋሕ ዝበለ ባህልታት ኤውሮጳ ከጽርዮዎ ኣብ ታኸላ ኩናት ሓድሕድ ኣትዮም ኣለዉ። ንሕናውን ተሞኩሮና ንገምግም። ኣብ ህላውየና፣ ደሞክራሲያውያን፣ ሰውራውያን፣ ዝበሃላ ውድባት ንህዝብና ጠሊመን ኢየን። ንውላዱን ንታሪኹን ኣብሪሰን ኢየን። ኩልና ክጣለማን ክፈናጣሓን ክጨኻኸናን ንርኢ ኣሎና። ፖሎቲካ ሃገር ከም ሓንቲ ኣውቶቡስ ብሓደ ሰብ ክምራሕ ባህልና ኣይኮነን። ኣብ ስልጣን ምስ በጻሕና ከም ኣኸላባት ንበላላዕ ድማ ብሰንኪ እዚ ኢሰብኣዊ ፖሎቲካ ንኹተሎ ዘሎና ኢዩ።

ኣብ ታሪኽ ኤውሮጳውያን ነዚ መድረኽ ፍልስፍናን ኣም ብሴፍን ብጥይትን በጺሖም። ኩሉ ውሳኔኦም ድማ ኣብ ሓይሊ ዝተመርኮሰ ኢዩ። እዚ ኑክሌርን ሳታላይትን ባህላዊ ትሕዝቶ ዘለዎ ኢዩ። ባህሊ ሃገርና ግን እዚ ልምዲ “ሓይሊ” ኣይነበርን። ንኹሉ ብዓይኒ ክብሪ ሰብ ኢና ክንርእዮ ካብ ሲፊካዊ ቅርስታትና፣ ሃይማኖት፣ ስድራ፣ ኣውራጃ ብሄር ንመሃር። ንኣብነት ናይ መሬት ኣተሓሕዛ፣ እንተወሰድና፣ ከም ንፋስን ማይን፣ ኩሉ ሰብ ብነጻ ዝጥቀሞ መሬትውን ኹሉ ፍጡር ክውንን መሰል ሂሳብ። ባህላዊ ፖሎቲካና እቲ ዝበዝሖ ሕብረተሰብና ብቐጥታ ዝኸፈሎ ኢዩ ዝነበረ። ኣብ ቅድሚ ሕጊ ድማ ኩሉ ማዕረ ኢዩ ዝነበረ። ሃይማኖታትና ደረተን ዝፈልጣ ብኸብርን ብሰላምን ነቲ መንፈሳዊ ስርሓኡን ዝገብራ ኢየን ዝነበራ። እዚ ስለ ዝኾነ ኣሓውትካ ምምራሕ ሽመት ኣይኮነን ዝነብረ፣ ፍቕሪ ኢዩ ዝነብረ፣ ዘፍቕር ኸኣ ኢጋልጣሎት ይህብ እንበር ኣገልጣሎት ኣይጽበን። ክሳብ ሎሚ ፖሎቲካና ኣፍራይን ሃናጽን ተጻዋርን ክኸውን ዘይከኣለ ኸኣ ኣብ ባህላዊ ፖሎቲካና ዘይተሰረተ ስለ ዝኾነ ኢዩ። ካብ ኤውሮጳውያን ዝተለቓሕናዮ፣ ፖሎቲካ ጸጋማይ ይኹን የማናይ ፍልስፍና፣ ኣብ ልዕሊ ባህልና ከም ዘይቲ ኣብ ልዕሊ ማይ ኢዩ። ኩሉ ህዝቢ ከም ባህሉን እምነቱን ኣውራጃኡን ብሄሩን ክካፈሎ ዕድል ዘይከፍት፣ ኣብ መታሕት ከም ሸርብ ብጠሰሚ፣ ኣብ ወይኒ ደጋ ከም ገዓት ብጸባ፣ ኣብ ከበሳ ከም ጣይታ ብስልሰን ዝግንን፣ ክምገብ፣ ከም ክዳኑ ክኸደና፣ ዕድል ዘይህብ እምነትን ፍቕርን ዝገደሎ ኢዩ። ንስልጣን ክበጽሕ ሂወት ሰብ፣ ኣብ ስልጣን ኮፍ ምስበለ ድማ ስልጣን ከይለቕቅ ሂወት ሰብ ዝበልዕ፣ ደም ዝሰቲ ሕማቕ ምርጫ ፖሎቲካ ኢና ጌርና ዘሎና። እቲ ካብ ባህላዊ ፖሎቲካ ኣበታና ዝረኽብናዮ፣ ፍቕርን፣ ተስፋን፣ እምነትን ሎሚ ይጽንቐቓ ኣለዎ። ኣብ ክንድኡ ድማ ባህሊ ፋሺዝም፣ ጥልመት፣ ቅንኢ፣ ዓመጽ፣ ሃብቲ፣ ስልጣን ብዝኾነ መንገዲ ይንግስ ኣሎ።

ተስፋ፣ ናይ ሂወትና ዋሕስ ኢዩ። ተስፋ መግቢ ወጹዓት ኢዩ። እቶም ተስፋ ዝቆርጹ ከይጀመሩ ይሰዓሩ። ተስፋ ዝቆረጹ፣ ኣብ ምብታኸን፣ ናዕብን፣ ባእስን፣ ሓሶትን፣ ጃህራን፣ ዓወት ዝርከብ ይመስሎም። ገዛእቲ ንሓደ ሕብረተሰብ መታን ሰውራ ከየልዕል ቐልጢፎም ኢዮም ተስፋ ከቁርጽዎን ክድህልዎን ዝፍትኑ። ንደቂ ኣብ ቅድሚኡ ዓይኑ ይሓንቁሉ፣ ብጥይት ይርሸንዎም፣ ብኳሪንትን ካልእ መሳርሕታትን የሳቕዩዎም። ፋሺሽቲ ጣልያን መታን ከይንሓስብን መሰልና ከይንሓትትን “ክሳብ ሰብ ከምኡ ከም ዘይኮና ከርእየና” ኢሉ፣ ብኣድልዎ ቆርብት ጨፍሊቑ፣ ኣብ ጎደና ሓርነት፣ ኣብ ገዛእ መሬትና እግርና ከይነንብር ከልኪልና ኔይሩ። ብሰንኪ እዚ ጭቆና ጥልያን ክወጽእ ከሎ ፖሎቲካዊ ውድብ ይትረፍ ሓደ ሲቪካዊ ማሕበር እኳ ኣይነበረናን። ኢሳያሲዝምውን ውላድ ፋሺዝም ስለ ዝኾነ ነቲ ክፍእትን ጭቆናን ገዛእትና ብዝተዓጸጸ ይደግሞ ኣሎ። ሓንቲ ክንዕቆበላን ክነጽልላን ንኸእል ኣም እኳ ይሓድገልና የሎን።

ባህልና ንፋሺዝም ኣይጸወርን ኢዩ። ፋሺዝም፣ ባርካ፣ ሓማሴን፣ ኣኮሎጉዛይ፣ ..ወዘተ፣ ኩናማ፣ ትግርኛ፣ ወዘተ ሃይማኖት እስልማና፣ ሃይማኖት ክርስትና ክንብል ከሎና ጥራይ ኢዩ ዝብህርር። ምክንያቱ እዚኡን ትካላት ዩንቨርስቲ ፍቕርን ተስፋን ሕብረተሰብና ኢየን። ተስፋ ዝቆረጸ ሕብረተሰብ ግዙእን ባርያን ኩይኑ ኢዩ ዝነብር። ነቲ ብፋሺሽቲ ተስፋ ዝቆረጸ ህዝብና ከመይ ገርና ተስፋ ንህቦ? ኢልና ኩልና ኣብ ቃልሲ ዘሎና ንነፍስና ክንሓትት ይግባእ። እንተኾነ ውድባትና ፍቕርን ተስፋን እምነትን ከምህራ ኣይብቐዓን። ኩሉ ኣኼባታት ናይ ተቃውሞ ተስፋ ዘቁርጹ እንበር ተስፋ ዘይህቡ ኣይኮኑን። እዚ ናይ ሓምላይ ምንቅስቃስ ኤርትራ ርእይቶ ኣብ ልብኹም ዘሎ ኢዩ። ብፍላይ ኣብ ወሽጢ ሃገር ዝነብር ህዝብና፣ ሓረስታይ፣ ሰራሕታኛ፣ ተመሃራይ፣ ወተሃደር፣ ብናይ ተቃውሞቲ ግርጭታት ሻቕሎቱ ይበዝሕ ኣሎ። ነዚ ስርዓት ከንበርክኸው ዝኸእሉ፣ ድማ ንሶም ኢዮም። ተስፋ ሃገርና ንሶም ኢዮም። እዚኦም ተስፋና ግን መታን ሕጂውን ኣብ ጌጋ ከይንወድቕ ሓምኤ፣ ነቲ ትካላት ተስፋ ክተድሕንን ተስፋ ክተመሃር ትቻለስ ኣላ። ተስፋ ዘምህሩና ስድራናን ዓድናን ብሄርናን ኣውራጃናን ኢዮም። እዚኦም የስምሩና እንበር ኣይፈላልዩናን ኢዮም። ንኣውራጃታትና ክድምስስወን ከለዉ “ንምዕባሌ

የሰናኸላና ኢያን” ዝብል ክሲ እና ሰሚዕና፣ ንሲንጋፖር ክነርክባ፣ እንተኾነ ኩሉ ሓሶት ኢዩ። ንስልጣኖም ክከላኸሉ ኢዮም ደምሲሶመን። ንቡጽእ ወቕዱስ ጳጳስ ኣንጦንዮስ ክኣስርዎም ከለዉ “ሃገርውነት ዝጎደሎ” ኢሎም ከሲሰሞም። ኣብ ዝባን ሃገር ተወጢሑ ንሃገር ዘዕንዉ ዘለዉ ድማ ንሶም ኢዮም። ኣስላማይና ክስታናይና “እምነት ኣምላኽ” ካብ ሃገርና ንክድምስሱ ዝደልዩ ተግጢቕና ንቻለስ ኣሎና። እቲ ቻልሲ ግን ገለን ብብረት ገለን ብሰላማዊ መንገዲ ክቻለሶ ወሲኑ ይርከብ። እቲ ቻልሲ ግን ኣስላማይ ንክስታናይ ከመስልሞ ወይ ክስታናይ ንእስላማይ ክኸስትኖ ዝግብሮ ቻልሲ ኣይኮነን። ጸልእትና ግን ብዙሕ ኢዮም ዝዘረቡ። ከምቲ ጸልእቲ ዝብልዎ ኣስላማይ ጸረ ክስታናይ ወይ ክስታናይ ጸረ እስላማይ ዝተላዕለ፣ ሰውራ ወይ ጀሃድ የሎን። ጸረ ጨቆናን፣ ጸረ ኣረሜነትን፣ ግን ንቻለስ ኣሎና። ቃልሲ ክልተ እተደመሮ ክልተ ኢልካ ኣብ ሳሎናት ኮፍ ኢካ ተራቂቕካ ዝኸይድ ኣይኮነን ኩሉ ብብወገኑ ነቲ ዝጎደሎ መሰላት ብሰላምን ብሕውነትን ምስ ሕተተ፣ ብሓይሊ ክጭፍለቕ ከሎ ጭቁናት ንርእሶም ክከላኸሉ ይጅምሩ። ጠንቂ ኩናትን ዕግርግርን እንበኣር ዝጭፍልቕን ዝወርርን ዘሎ ኢዩ። ክኹንን ዘለዎ ንሱ ኢዩ። ከም ናይ ኤውሮጳውያን ደርብታት ማሕበር ቡርጅዋን ሰራሕታኛታት ሲቪክን ዘይብላ ሃገር፣ ንመሰላታ ክትከላኸል ብብሄርን ብኣውራጃን ብእምነትን ክጅምር ባህርያዊ ኢዩ። ውድብ ጠሊምዎም ናብ ካልእ ውድብ ክኣትዉ ኸኣ ዝሕሰብ እኳ ኣይኮነን። ስለ ዝኾነ እቶም ኣብ ውድባት ዘሎና ንፖሎቲካዊ ውድባትና ምስ እዚ ሕቶ ብሄራትናን እምነታትናን ኣውራጃታትናን ክንስርዖ ይግባእ።

ዓዲ ክንብል ከሎና ብፍላይ ነቶም መጻእተኛታት መርገጽና ክንብርሃሎም። ብቐዳምነት ወዲ ሰብ ኣብ እዚ ዓለምና ኩሉ መጻእተኛ ኢዩ። ነባሪ የሎን። እዚ ራኢ ሓምላይ ኢዩ። ምስ እዚ ግን ሓደ ሕብረተሰብ ኣብ ሓደ ቦታ ክነብር ምስ ጀምረ ኣትሒዞ መታን ብሰላም ፍትሕን ክነብር ሕግታት ሓንጻጽ ኢዩ። እዚ ድማ ባህልን ልምድን ንብሎም። ናይ ሃገርና ባህልን ልምድን ድማ ጋሻ ዝስተናግድን ዝቕበልን ከም ዝነበረ ታሪኽ ዝምስክሮ ኢዩ። ዕሽነት ግን ክሳብ ሕጂ የጥቓዕና ኢዩ። ንኣብነት፣ ሎሚ በዚ ናይ ፋሺዝም ባህሊ ዝተለክፉ፣ ብኣነንትነት ተጠቂዖም፣ ዓሌታት ክጸርፉን ከናእሱን ይውዕሉ ኣለዉ። እዚኦም ኣኸላባት ፋሺስታዊ መንግስቲ ኢዮም።

ሓምላይ ምንቅስቃስ ኤርትራ ንመስለ ዜጋታት ኤርትራ ዝቻለስ እንበር ናይ መንነት ጸገም ዘለዎ ምንቅስቃስ ኣይኮነን። ንፋሺዝም ነቂሉ ኣብ ቦታኡ እቲ ውርዘይን ኣፍቓርን ባህሊ ኣቦታትና ክንግስ ዝቻለስ ምንቅስቃስ ኢዩ። ኣብ መደብ ክተት ዓዲ ክንብል ከሎና ንመጻእተኛታት ክንወግድ፣ ንጽልኢ ክንዘርእ ኣይኮነን። ንኣብነት፣ ዕዳጋ ዓርቢ ሓንቲ ኣሃዱ ወይ ዓዲ ኣብ ዉሽጢ ከተማ ኣስመራ ኢያ። ኣብ እዚኣ ዞባ ወይ ዓዲ ወይ ኣሃዱኣዊ ምምሕዳር ደቂ ኣሻሓት ዓሌታት፣ ኣመንትን ዘይኣምንትን ሃይማኖታት፣ ደቂ ኣባትን መጻእተኛታትን ብሰላምን ብፍቕርን ክነብሩ ኣርኪብና። ብሰላምን ብፍቕርን ድማ ምምሕዳሮም የሕድሩ ነበሩ። ደቂ ሓንቲ ኣሃዱ ምኃኖም ድማ ይኣምኑ። ወዲ ገዛውትና ክብሉ ከለዉ ድማ ዓሌትን ሃይማኖትን ኣይፈልዩን ኢዮም ዝነበሩ።

እንበኣር እዚ ዓዲ እዚኣ ማለት ዕድጋ ዓርቢ ወይ ገዛባንዳ፣ ኣውራጃን ዓሌትን ሃይማኖትን ከይፈለየት ንቁጠባውን ምምሕዳራዊ ጉዳያታ ባዕላ ክተማሓድሮ፣ መስል ይወሃባ፣ ካብ ከብዳ ይኸነኒ ወይ ትኸነና ዝብልዎ መራሒ ትምረጽ፣ ከምኡ ድማ ምስ ካልኣት ዞባታት ምምሕዳራት ኣስመራ ኮይና ድማ ምምሕዳር ከተማ ኣስመራ ተቐም፣ ምምሕዳር ከተማ ኣስመራ ድማ ከም ሓደ ወረዳ ተቆጺሩ ምስ ካልኣት ወረዳታት ሓማሴን ኮይና መንግስቲ ሓማሴን ይምስርት። እዚ ምምሕዳር እዚ ኣብ ትሽዓተ ኣውራጃታትና ምስ ቆመ ድማ እቲ ማእኸላይ መንግስቲ ብኮታ ይኸውን። ንብል ኣሎና።

ሃገረ ኣካሎጉዛይ፣ ሓማሴን፣ ሰንሒት፣ ንኣስልማይን ንክርስትያንን ካብ ክልተ ብሄራት ዝበዝሑ ህዝብን ዘመሓድር፣ ሓደ ወይክልተ መንግስቲ ኔይርዎም። ከምኡውን ኣብ ኩናምን ናራን ብሌንን ወዘተ ብደርጃ ሃገር ወይ ኣውራጃ ዘይኮነ ብደርጃ ብሄር መንግስታት ነርወን። እዚ ኣብ ሃገርና ክምለስ ምስ ዝጅምር እቲ ሕማም “ስልጣን ንኣይ ንኣይ” ኣብ ሓንጎል ውድባትና ዘሎ ክፍወስ ኢዩ። ቅድሚ ጣልያን ምእታዉ ሃገርና እዚ ቅርጺ መንግስቲ ኔርዋ። ድሕሪ ሕጂ ዓብላሊ ሰጉጉና ካልእ ዓብላሊ ክትካእ ዝሓስቡ ኮንቱ ኣይትድከሙ ንብሎም። ህዝቢ ንውላዱን፣ ንመሬቱን ንፖሎቲካኡን፣ ባዕሉ ክሕዞ፣ ባዕሉ ከማሓድሮ ሰውራ ጀሚሩ ኣሎ። ድሕሪ ሕጂ ዝኾነ ኮኔሬል ኩዴታ ጌይሩ ወይ ውድብ ሰውራ መሪሖ ኢሉ፣ ስልጣን ክግብት ምስ ዝሓስብ ነዛ ሃገር ኣብ ኩናት ሓድሕድ ክሸማ ኢዩ።

እምነት፣ ንሞትን ንሽግርን ተሳጋግር ድልድል ኢያ። እምነት ዘይብሉ ሕብረተሰብን ዓንዲ ዘይብሉ ገዛን ሓደ ኢዩ። ሰብ ወፊሩ ክኣቱ እምነት የድልዩ። እምነት መስረት ሓድነትናን ርእሰ ምትእምማንን ኢያ። ቅድሚ ገዛእትታት ዝነበረ ፖሎቲካን ቁጠባን ባህልን ሃገርና፣ ብኸልተ ዓበይቲ ሃይማኖታትን ኣፍሪቓዊ እምነትን ሞራልን ዝተሃንጸ ኢዩ። ድሕሪ ኣርባዓታት ግን ስረ ዘንውሖ ምስ ባህልና ሕቆን ገጽን ኮና ኣሎና። ኣብ ሰውራና ፍቕሪ፣ ተስፋ፣ እምነት ይጎድሎ ኔይሩ፣ እነሆ ድማ ንግዲ እሙሩ ኮይኑ። እዚ ካልኣይ ሰውርና ድማ ፍቕርን

ተስፋን እምነትን ክጎድሎ የብሉን፤ ኢልና ንኣምን ስለ ዝኾና ህዝብና ናብ ባህሉ ክመልስ ንቻለስ ኣሎና። እቲ ቅድሚ ዕስራ ዓመት ኣብ ስደት ዝተሸኸለ ህዝብና ከም ድልየት ጸላእቱ ግዳይ ስደት ኮይኑ ኢዩ። ኣብ ሞትን መርዓን ባህሊ ይብል። ካብ ኣሕዋቱን ስድራኡን ንሬሳ ልዕሊ ሁልዋት ይደናገጽ። ካብኡ ንላዕሊ ክኸይድ ግን ይሓፍርን ይሓንኸን ኣሎ። እቲ ካብ ኣርባዓ ዓመት ዘይውሕድ ዝተቻላሰ ሓርበኛ ተሞኩሮታቱ ክውከስ ስለ ዘይከኣለ ንበይኑ ተሪፉ። ንደቐ ባህሉ ከሰጋግረሎም እኳ ኣይብቐዩን። ዘገርም ግን ናይ ውድባት መርሕነታትን ካድሬታትን ንደቆም ኣብ ገዛ ገዲፎም ነቶም ተስፋ ቆሪጾም ንዝመጽኡ ደቂ ኣሕዋቶም ቻልሲ ከምህሩዎም ካብ ሃገር ንሃገር፣ ካብ ሰሚናር ናብ ሰሚና ክርተት ክብሉ ዘመን ኮይኑ።

እንበኣር ቻልስና ክዕወት ተረኽቦ ተሳእኑ ካብ ኣብ ወሽጢ ዝነበር ህዝብና ኢዩ። መዓልታዊ ዝእስር፣ ዝመሚ፣ ሓሚሙ ዘይሕከም፣ ውላዱ ዝስእን ወጹዕውን ንሱ ኢዩ። ንለውጢ ዝደሊ ብቐዳምነት ድማ ንሱ ኢዩ። እዚ ሰውራ ድማ ናቱ ኢዩ። እዚ ስለ ዝኾነ ኑኡ ነበራብረሉ መንገዲ ክነናዲ ኣሎና። ነቲ ሕማቕ ባህሊ ፋሺዝም ዘእተዎ ፍርሕን ጥርጥርን ሱቕን ንስገሮ። ከም ኣብነታውያን ብሄራትና ኩናማን ናራን ዓፋርን ዓው ኢልና መስልና ንሕተት። ህዝብና ብፋሺዝም ይድንቐር ስለ ዘሎ ብቐንቋኡን ብባህሉን ነምህሮ። ስልጣን ክሕዝ ካብ ሎሚ ንቀርቦ። ኣብ ወሽጢ ዝርከብ ቻልሲ ክቐላጠፍ ክርስትያንን ኣስላምን ሓቢርና ንጸሊ። ሓምላይ መራሕቱ ክእውጅን ውድቡ ምስ ህዝቢ ከላልን ደስ ምበሎ ግን ንምህንጽ ዝያዳ ከይወሰድካ ኣብ ማዕከናት ዜና ቀሪብካ ኣስማት ምድርን ምፍኻርን ንረብሓ ጸላኢ ኢዩ ዝውዕል። እዚ ፋሺሺታዊ ስርዓት ስለ ዝኾነ በቲ ንሱ ዝደልዮ ልብና ከፊትና ክምንክቶ ንራብሓኡ ኢዩ ዝዕል።

ንሕና ውድብ ኣይኮናን ምንቅስቃስ ኢና። እቲ ውድብ ድሒሩ ካብ ቻልሲ ዝውለድ ኢዩ። ሕጂውን ዘወሃህዱ ሽማግሌ ኣለዉዎ እንበር ዝመርሑ ኣካላት የብሉን፤ ከምኡውን ባህሊ የብሉን። ንምህናጽ ግዜ ንህብ ኣሎና። ጽልእን ጥርጣሬን ኣብ ማእኸልና ነጊሱ ስለ ዘሎ ሽማግሌታትን ዝተሞከሩን ዝተማህሩን ኢዶም ኣጣሚሮም ይዕዘቡ ኣለዉ። ሓምላይ ምንቅስቃስ ነዚ መንደቕ ስቕታ ክሰብር ይቻለስ ኣሎ። እዚ ምንደቕ ክወድቕ ህዝብና ርእሰተኣማንነት ከሕድር ኣለዎ። እነሆ እንበኣር ናይ ነፍሱ ጎይታን፣ ተጣባቂ መሰሉን ክኸውን ራኢ ሓምላይ ይፈስስ ኣሎ። ዓዲ፣ ብሄር፣ ኣውራጃ፣ ሃይማኖት ንመሰሉ ካብኡ ንላዕሊ ክጣበቐሉ ዝኸእል ውድብ ይኹን ወልቕ ሰብ የሎን። ዋሕስ ዓወትን ደሞክራሲን ትካላትና እዚኦም ኢዮም። ካልእ ሲቪካዊ ማሕበራት ሎሚ ወላ እንተደሊና ኣብ ሓንቲ ለይቲ ክንተኸለን ኣይንኸእልን ኢና። እንተተኸላ ድማ ብወሽትን ብደገን ናይ ስልጣን ቁርቁስ ከውድቕን ንርኢ ኣሎና። ስለ እዚ ንቕርስታት ኣቦታትና ከይሓፈርናን ከይሓነኸናን ከይተሓባእናን ንጣበቐሉ። ካብ ከብዲ ዓድና ተመሪጽና ክንመጽእ ካብ ሎሚ ምስ ዓድና ንስራሕ። ክበኽዩ ንብክ ክስሕቐ ንስሓቕ። ሹመት ካብ ውድባት ክንረክብ ኢልና ንሓቕታት ኣይንቅበር። ኣስላማይ ክርስታያንውን ኣብ ታሪኽና ጸላእቲ ዝኾኑሉ ግዜ የሎን፤ ኩናማ፣ ትግሬ፣ ዓፋር፣ ትግርኛ፣ ጸላእቲ ኮይኖም ተዋጊኦም ኣይሰማዕናን ሕጂ ግን ብጃምላ ይቕተሉን መሬቶም ይምንጠል ኣሎ። ኣብ ሃገርና ኣብ ማእከል ብሄራትናን ኣውራጃታትናን ሃይማኖታትናን ሰላም ሰፊኑ ዘነበረ ፍሉያት ፍጥረት ስለ ዝኾና ኣይኮነን፤ ምስጢሩ፣ ኣቦታትና ብሕግን ብፍትሕን ይመሓደሩ ስለ ዝነበሩ ኢዩ። ንናቶም ብፍቕሪ ይማቐሉ፣ ንናይ ካልእ ግን ብዓይኖም ምርኣይ እኳ ይጸሙ ኔይሮም። ፋሺዝም ባህሊ፣ ግን እቲ ናቱ ንበይኑ እቲ ናይ ካልእ ግን ናይክልቲኦም ገይሩ ስለ ዘምህር፣ ቕንኢ፣ ሓሳዳ፣ እንንትነት፣ ጽልኢ፣ ንህገርና ጎሲእዎ ኣሎ። ንሕብርተሰብና ዝፈላሊ ዘሎ ድማ ጉዳይ መሰል ኢዩ፣ እንበር ጽልኢ ኣይኮነን። ነዚ ዝየተመረቐ ክንዕወተሉ ዋልታና ባህሊ ኣቦታትና ይኹን፣ ነፍሲ ወከፍ ዜጋ ካብ ቐዳሞት ተጋድልቱ ፍቕሪ፣ ተስፋ፣ እምነት፣ ይመሃር። ከም ዓቕሙ ድማ ኣብ ቻልሲ ይበራታዕ።

ኣብ ቤት ማእሰርቲ ፋሺሽቲ፣ ንዝሳቐዩ ዘለዉ ናይ ፖሎቲካን ሕልናን እሱራት፣ ነፍቕሮም፣ ክወጽኡ ምዃኖም ብስራሕና ተስፋ ንሃቦም፣ ክንዕወት ምዃን ድማ እምነትና ክብ ክብል ንኣምላኽ ንለምን።

ዮሃና መስከረም።

ንኣምነቲ ምስልሙና ሮማዳን ከሪም፣ ንኣምነቲ ክርስትና ድማ ርሑስ ቅዱስ ዮሐንስን መስቀልን ይግብረልኩም።

ኣምላኽ ነዚ ሕዝናዮ ዘሎና ዕላማ ይባርኽልና። ኣሚን። ግዝያዊት ኣወሃሃዲት ሽማግሌ ሓ.ም.ኤ.

